T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/26
KARAR NO : 2019/227
KARAR TR: 25.03.2019

ÖZET : Davalı belediye bünyesinde müdür olarak görev yapmaktayken kamu zararına sebebiyet verdiğinden bahisle adına tahakkuk ettirilen 250.40-TL'nin davacı tarafından, rızaen ödenmesinden sonra, yasal faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M.Y.
Davalı : İncesu Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. Y.K.

O L A Y : Davacı dava dilekçesinde özetle; İncesu Belediye Başkanlığında Hesap İşleri Müdürü olarak görev yaparken, belediyenin 2002 yılı hesap iş ve işlemlerini teftiş eden İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolü tarafından düzenlenen 7.6.2002 gün ve 58/16 sayılı Teftiş Layilası ile, hakkında 227.63-TL kişi borcu çıkarıldığını; Belediye tarafından öğrencilere verilen bursların ödemesi yapılırken ihmali ve kasti davranışının bulunmadığı ve kamu zararına sebebiyet vermediğini ileri sürerek, tahsil edilen 250.40- TL'nin kurumdan alınarak yasal faiziyle tarafına ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu dolayısıyla davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

KAYSERİ 2. İDARE MAHKEMESİ: 14.11.2018 gün ve E:2018/812 sayı ile, kamu zararı olarak belirlenen tutarın ödenmesi istemiyle tesis edilen, rızai ödemeye çağrı yazısı niteliğinde işlemler davacı açısından icrai niteliği bulunmayan, idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem değilse de; davacı tarafından ödeme yapıldıktan sonra sözkonusu işlemin icrai nitelik kazandığı, bu nedenle davacı açısından hukuksal sonuçlar doğuran, idari yargı denetimine tabi kesin ve yürütülmesi zorunlu idari davaya konu olabilecek idari işlem kapsamında değerlendirilerek yargısal denetiminin idari yargı yerlerince yapılması gerektiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle, uyuşmazlığın çözümünde mahkemelerinin görevli olduğuna, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı idare vekili tarafından süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 1. ve 71. maddeleri ile, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10. ve 12. maddelerinden sözederek, davaya konu edilen husus herhangi bir idari işlem veya eylemden kaynaklanmayıp, davacının kendi rızası ile yaptığı ödemenin hukuka aykırılığı iddiasıyla iadesi istemine ilişkin olduğundan, 2577 sayılı Kanunun 2.maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymamakla birlikte, davacının haksız yere ödediğini iddia ettiği paranın iadesi için alacak davası şeklinde açmış bulunduğu davanın, Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varıldığı; Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/03/2015 tarihli ve E-K.2015/90-109 sayılı kararında da bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunun vurgulandığı; dolayısıyla, somut olaya ilişkin davanın da adli yargı yerinde görülmesi gerektiğigerekçesiyle 2247 sayılı Kanunun 10. ve 13. maddesi gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 1. ve 71. maddeleri ile, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10. ve 12. maddeleri ve2577 sayılı Kanunun 2.maddesinden sözederek, davaya konu edilen husus herhangi bir idari bir işlem veya eylemden kaynaklanmayıp, davacının kendi rızası ile yaptığı ödemenin hukuka aykırılığı iddiasıyla iade istemine ilişkin olduğundan, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymaması nedeniyle, davacının haksız yere ödendiğini iddia ettiği paranın iadesi için alacak davası şeklinde açmış bulunduğu davanın, Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı nedeniyle 2247 sayılı Kanununun 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 25.03.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin, anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule

ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı belediye bünyesinde müdür olarak görev yapmaktayken kamu zararına sebebiyet verdiğinden bahisle adına tahakkuk ettirilen 250.40-TL'nin davacı tarafından, rızaen ödenmesinden sonra, yasal faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde; 'Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir." hükmüne; ve "**Kamu Zararı" başlıklı 71. maddesinde de; "**(Değişik birinci fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,

c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,

d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

f) (Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

(Değişik üçüncü fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

(Değişk son fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar,

Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiş; bu Kanun dayanak alınarak çıkarılan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin **Kamu zararlarından doğan alacağın tebliği ve takibi başlıklı 10. maddesinde; "** (1) Kamu zararından doğan alacaklar, merkezde strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise takibe yetkili birimlerce sorumluların ve ilgililerin bilinen adreslerine imzaları alınmak suretiyle veya 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

(2) Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğ işlemlerine, 7 nci madde gereğince yapılacak değerlendirme işlemlerinin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde başlanır. Tebliğde; borcun miktarı, sebebi, doğuş tarihi, faiz başlangıç tarihi, ödeme yeri, yedi günlük itiraz süresi, itiraz mercii belirtilerek, söz konusu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi istenir. İtiraz merkezde strateji geliştirme birimince, taşrada ise takibe yetkili birimin en üst yöneticisince on iş günü içerisinde sonuçlandırılır. İtiraz ve itirazı değerlendirme süresi bir aylık ödeme süresini etkilemez.

(3) Sayıştay denetimi sonucunda düzenlenen sorgular ihbar kabul edilerek yapılan değerlendirme sonucuna göre tahsil edilmesi gerektiği bildirilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğinde de aynı şekilde işlem yapılır.

(4) Kesinleşen Sayıştay ilâmlarının tebliğinde 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Adlî, idarî ve askerî mahkemelerce hükme bağlanan ve taraflara tebliğ edilen kamu zararından doğan alacaklara ilişkin kararın kesinleşmesi beklenmeksizin, takip işlemlerine başlanır. Yargılama sonucunda verilen tazmine ilişkin kararlardan kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimince takip edilmeyenler, takip edilmek üzere temsile yetkili hukuk birimlerine intikal ettirilir.

(6) Kamu zararı alacaklarının yapılan tebligata rağmen sorumlular ve/veya ilgililerce süresinde rızaen ödenmemesi halinde ilgili alacak takip dosyası, sürenin bitiminden itibaren beş iş günü içerisinde, alacağın hükmen tahsili için, strateji geliştirme birimi veya taşradaki ilgili takip birimince kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimine gönderilir.

(7) Kamu zararına neden olan mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmalin yapıldığı malî yıla ilişkin hesap ve işlemlerin Sayıştay tarafından onanmış olması, tespit edilen kamu zararından doğan alacağın takip ve tahsiline engel teşkil etmez. " hükmüne, "**Kamu zararından doğan alacakların tahsil şekilleri" başlıklı 12. maddesinde ise, "** (1) Kamu zararından doğan alacaklar, sorumlulardan ve/veya ilgililerden, zararın oluştuğutarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte tahsil edilir.

(2) Tespit edilen kamu zararları;

a) Rızaen ve sulh yolu ile ödenmek,

b) 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu hükümlerine göre takas yapılmak,

c) 2004 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak, suretiyle tahsil edilir." hükmüne yer verilmiş,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının " İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinde; " 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)" düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörü tarafından yapılan kontrolde Belediye bütçesinden bazı usulsüz ödemelerin yapıldığının anlaşılması sonucu, davacı bakımından borç bildirimi yapıldığı, borcu rızaen ödeyen davacının, borç bildiriminin haksızlığını iddia ederek ödenen 250,40-TL'nin faizi ile birlikte iadesi için görülmekte olan davayı açtığı anlaşılmıştır.

Olayda, yukarıda sözüedilen mevzuat ve ilgili maddeleri uyarınca, alacağın takibe yetkili birimlerce, borcun miktarının, sebebinin, doğuş tarihinin, faiz başlangıç tarihinin, ödeme yerinin, itiraz süresinin, itiraz merciinin Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmediği; dolayısıyla 5018 sayılı Kanunun 71. maddesinde tanımlanan kamu zararının tahsil ve takibinde bu maddeyle, anılan maddeye dayanılarak yürürlüğe konulan Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanması gerektiği; bu hükümlere göre kamu zararının tahsili için öncelikle sorumlu personelin rızaen ve sulh yoluyla ödeme yapması gereğinin kendisine tebliğ edileceği; kamu zararı nedeniyle ortaya çıkan alacağı personelin rızaen ödememesi durumunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre takip yapılacağı; bu Kanuna göre takip başlatılmadan idarenin söz konusu alacağın tahsilini personelin aylığından re'sen kesinti yapmak suretiyle sağlayamayacağı; ortaya çıkan kamu zararının tahsili/tazmini hususunda idarenin re'sen icra yetkisinin bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, davaya konu edilen husus herhangi bir idari işlem veya eylemden kaynaklanmayıp, davacının kendi rızası ile yaptığı ödemenin hukuka aykırılığı iddiasıyla iadesi istemine ilişkin olduğundan, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymaması nedeniyle, davacının haksız yere ödediğini iddia ettiği paranın iadesi için alacak davası şeklinde açmış bulunduğu davanın, Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle,Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca yapılan başvurunun kabulü ile Kayseri 2. İdare Mahkemesince verilen 14.11.2018 gün ve E:2018/812 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Kayseri 2. İdare Mahkemesince verilen 14.11.2018 gün ve E:2018/812 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.03.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ